

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 21/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpenej Mgr. Miroslavom Golianom, advokátom, Budatínska 16, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 45C/218/2014 z 18. júna 2019, rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 15Co/3/2020 z 24. februára 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9Cdo/80/2022 zo 17. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na spravodlivý súdny proces a na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa „čl. 36 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“ (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) na ďalšie konanie. Sťažovateľka žiada o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia a náhrady trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Zároveň žiada o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia okresného súdu v spojení s napadnutým rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

2. Z ústavnej sťažnosti, pripojených príloh a vlastných zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka v konaní pred okresným súdom pod sp. zn. 45C/218/2014 o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape par. č. [REDAKOVANÉ] s výmerou 609 m² – záhrady, par. č. [REDAKOVANÉ] s výmerou 379 m² –

zastavané plochy a nádvoria , stavba – rodinný dom s. č. [REDACTED] zapísané na [REDACTED], k. ú. [REDACTED] (ďalej aj „predmetné nehnuteľnosti“) vystupovala v pozícii žalovanej v 1. rade.

2.1. Na základe spochybnenia zápisu na [REDACTED], k. ú. [REDACTED] v katastri nehnuteľností okresný súd uznesením č. k. 45C/218/2014-297 z 31. mája 2018 konanie prerušil podľa § 164 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a to až do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12C/71/2018 o určení vlastníckeho práva iniciovaného sťažovateľkou, ktorá sa žalobu podanou 29. mája 2018 domáhala voči žalobkyni a žalovanému v 2. rade určenia, že je výlučnou vlastníčkou rodinného domu súp. č. [REDACTED] v podiele 1/1, postaveného na par. č. [REDACTED] s výmerou 379 m², zastavané plochy a nádvoria, zapísaného na [REDACTED], k. ú. [REDACTED] (ďalej len „rodinný dom“). Na odvolanie žalobkyne krajský súd uznesením č. k. 16Co/2775/2018-667 z 31. januára 2019 predmetné uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že okresný súd má z dôvodu hospodárnosti rozhodnúť o spojení konania. Okresný súd následne pokračoval bez spojenia oboch konaní s tým, že si otázku vlastníckeho práva strán sporu k sporným nehnuteľnostiam vyriešil sám ako otázku predbežnú, resp. prejudiciálnu (s cieľom predchádzania zbytočným priet'ahom a neprimeraného zaťažovania strany sporu). Okresný súd považoval za nesporne preukázané z [REDACTED], k. ú. [REDACTED] že žalobkyňa, sťažovateľka (žalovaná v 1. rade) a žalovaný v 2. rade sú spoluvlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti.

3. Okresný súd napadnutým rozsudkom podielové spoluvlastníctvo žalobkyne, sťažovateľky a žalovaného v 2. rade k nehnuteľnostiam zapísaných na [REDACTED], k. ú. [REDACTED] (bližšie špecifikovaných vo výroku napadnutého rozsudku okresného súdu, pozn.) zrušil a vyporiadal nariadením predaja uvedených nehnuteľností s tým, že výt'azok z predaja bude rozdelený podľa spoluvlastníckych podielov, a to žalobkyni spoluvlastnícky podiel 1/8, sťažovateľke spoluvlastnícky podiel 3/4 a žalovanému v 2. rade spoluvlastnícky podiel 1/8 (I. výrok). Žalobkyni priznal proti sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II. výrok).

4. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyni priznal proti sťažovateľke nárok na náhradu trov odvolacieho konanie v rozsahu 100 %.

5. Sťažovateľka podala dovolanie proti rozsudku krajského súdu, vyvodzujúc prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutým uznesením tak, že dovolanie odmietol a žalobkyni priznal proti sťažovateľke náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam pred všeobecnými súdmi (1) odvodzovala svoje výlučné vlastnícke právo k rodinnému domu z titulu dedenia na základe *pôvodného* právoplatného dedičského rozhodnutia Štátneho notárstva v Bratislave po poručiteľovi (otec sťažovateľky) č. k. D 273/1966-17 zo 6. apríla 1966 právoplatného 1. mája 1966, ktoré potvrdzuje, že sťažovateľka bola vlastníčkou polovice rodinného domu ako stavebníčka (ďalšiu polovicu vlastnila matka sťažovateľky, pozn.). Následne

z titulu kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľkou (kupujúca) a jej matkou (predávajúca) z 25. apríla 1988 nadobudla spoluvlastnícke právo k rodinnému domu v podiele 1/2 k celku. Sťažovateľka tak okresný súd upozornila na rozpor záznamu právoplatného pôvodného dedičského rozhodnutia so záznamom spoluvlastníckych vzťahov k rodinnému domu evidovaným na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ]

7. Zároveň v tom istom konaní (2) poprela spoluvlastnícke právo sporových strán k rodinnému domu, spochybňujúc zákonnosť a možnosť zmeny pôvodného právoplatného dedičského rozhodnutia *d'alším* dedičským rozhodnutím Štátneho notárstva v Bratislave č. k. D 273/66-19 z 2. júna 1966, a to na základe žiadosti o opravu pôvodného dedičského rozhodnutia z 27. mája 1966 (podpísaného sťažovateľkou, bratom a matkou sťažovateľky, pozn.) z iniciatívy brata sťažovateľky, ktorý tak podľa sťažovateľky urobil „*vylučne len zo špekulatívnych dôvodov neoprávnene získať majetkový prospech, ktorý mu nepatrí/nepatrí*“. V dôsledku tejto zmeny jej bol odňatý podiel 1/4 rodinného domu, ktorý bol priznaný jej bratovi, s tým, že si neuplatnil nároky na investície ako pohľadávky za ním poskytnutý stavebný materiál. Sporové strany (žalobkyňa a žalovaný v 2. rade) nadobudli po smrti svojho otca, t. j. brata sťažovateľky, spoluvlastnícky podiel k predmetným nehnuteľnostiam po 1/8 z titulu dedenia na základe rozhodnutia Štátneho notárstva v Bratislave č. k. D 724/87-43 z 29. januára 1988.

8. Na podklade príslušných ustanovení zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Notársky poriadok z roku 1963“), judikatúry najvyššieho súdu pod R 32/1985, ako aj všeobecných platných zásad o nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia sťažovateľka založila svoj právny názor o nemožnosti zmeniť právoplatne rozhodnutú dedičskú vec v jej výrokovej časti pre prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Preto po rozsiahlom opise skutkového stavu, ako aj pocitu krivdy z nečestného a zisťného konania jej brata (najmä v časti ústavnej sťažnosti, v ktorej je vložené jej vyjadrenie, pozn.), formuluje ťažiskovú námietku tak, že všeobecné súdy nevyriešili (inými slovami, nevysporiadali sa s ňou, resp. nezaoberali sa ňou ani len okrajovo) právnu otázku podstatného významu, ktorou je posúdenie zákonnosti, ako aj možnosti zmeny výroku právoplatného pôvodného dedičského rozhodnutia *d'alším* dedičským rozhodnutím na základe žiadosti dedičov z 27. mája 1966, ktorým sa zmenilo už raz dedičmi dohodnuté vyporiadanie dedičstva. Všeobecné súdy sa tiež nezaoberali námietkou neplatnosti právnych úkonov, hlavne žiadosti dedičov, resp. listiny z 27. mája 1966 a na jej podklade vydaných *d'alších* listín. Uvedené listiny považuje za neplatné pre ich nespôsobilosť vyvolať v nich uvedené následky t. j. zmeniť výrok pôvodného dedičského rozhodnutia. Sťažovateľka tvrdí, že ak súdy svoje rozhodnutia opierali o listinu 27. mája 1966, ako aj o *d'alšie* dedičské rozhodnutie z 2. júna 1966 ako o platné právne úkony, mali sa vzhľadom na vznesenú, riadne odôvodnenú námietku ich neplatnosti vyjadriť a uviesť, prečo ich nepovažujú za neplatné. Prax všeobecných súdov uprednostňujúcu výklad, ktorý vedie k platnosti právneho úkonu spočívajúceho vo vykonaní zmeny či opravy právoplatne rozhodnutej veci, považuje za rozpornú s princípmi právneho štátu vyplývajúcich z čl. 1 ústavy.

9. Najmä týmito námietkami sťažovateľka spochybňovala existenciu spoluvlastníckych podielov žalobkyne a žalovaného v 2. rade k rodinnému domu v celom priebehu konania pred všeobecnými súdmi. Inými slovami, všeobecné súdy v rozpore so základnými princípmi demokratickej spoločnosti rozhodli o merite veci bez zodpovedania prejudiciálnej otázky, bez ustálenia vlastníckych vzťahov k rodinnému domu, ignorujúc judikatúru (na ktorú sťažovateľka poukázala)

a relevantne spochybný zápis na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ]. Namietané rozhodnutia všeobecných súdov tak zasiahli do jej práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces s účinkami *denegatio iustitiae* v dôsledku nedostatočného, ústavne nekonformného spôsobu odôvodnenia, ich nepreskúmateľnosti, zmätočnosti a nepredvídateľnosti. Vo vzťahu k odôvodneniu napadnutých rozhodnutí poukazuje aj na ich vnútornú rozpornosť, ktorá sa prieči pravidlám logického uvažovania (odvolací súd v bode 23 napadnutého rozhodnutia vysvetľuje nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia bez toho, aby to aplikoval na pôvodné dedičské rozhodnutie zo 6. apríla 1966).

10. Najvyššiemu súdu vyčíta odmietnutie zodpovedania otázky podstatného/zásadného právneho významu, resp. odklonenie sa najvyššieho súdu od ustálenej judikatúry. Nestotožňuje sa s tvrdením najvyššieho súdu, že všeobecné súdy neboli povinné rozhodovať o námietkach sťažovateľky týkajúcich sa otázky vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, a nie merita veci, a preto o týchto námietkach nebol oprávnený rozhodovať ani najvyšší súd. Sťažovateľka zdôrazňuje, že rozhodovanie o takej závažnej skutočnosti, ako je ustálenie vlastníckych práv k sporným nehnuteľnostiam (pred rozhodnutím vo veci samej), nemôže byť právne bezvýznamnou otázkou. Najvyššiemu súdu oponuje, že súd sa musí s touto otázkou zaoberať o to viac, ak je námietka spochybňujúca vlastnícke právo sporovou stranou výslovne nastolená. Sťažovateľka tak poukazuje na procesný postup v konaní pred súdom prvej inštancie (opísaný v bode 2.1 tohto uznesenia) so zdôraznením toho, že o vlastníckych vzťahoch musel okresný súd z príkazu odvolacieho súdu rozhodnúť. Dodáva, že hoci by sa mohlo zdať, že o prejudiciálnej otázke okresný a aj krajský súd rozhodli, otázku podstatného právneho významu nezodpovedali.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd v úvode uvádza, že sťažovateľka namieta porušenie práva podľa „*čl. 36 ods. 1 dohovoru*“ napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov, pričom tento článok dohovoru neobsahuje žiadne základné právo, ktorého ochrany by sa sťažovateľka mohla domáhať. Z obsahu ústavnej sťažnosti však nepochybne vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V dôsledku popísaných skutočností a s poukazom na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 514/2020 z 18. novembra 2020 ústavný súd vymedzil predmet predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti, a teda rozsah práv, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, aj v kontexte v tomto bode označeného práva, čo však neznamená, že predmetný postup je aplikovateľný v každom prípade, ale posudzuje sa striktnie v nadväznosti na okolnosti preskúmvanej veci.

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je tak porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov v konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam. Vadu ústavnoprávneho rozmeru má v tomto konkrétnom prípade zakladať skutočnosť, že všeobecné súdy neposkytli sťažovateľke odpoveď na právnu otázku podstatného významu – možnosť zmeny skôr vydaného právoplatného dedičského rozhodnutia z podnetu dedičov ďalším dedičským rozhodnutím – v súvislosti s ustálením spoluvlastníckeho práva sporových strán k predmetným nehnuteľnostiam.

III.1. K namietanému porušeniu práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu:

13. Ústavný súd poukazuje na to, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04).

14. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

15. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu bol prípustný riadny opravný prostriedok, a to odvolanie, ktoré sťažovateľka využila a o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom. Právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky podľa ústavy mal teda krajský súd v rámci odvolacieho konania.

16. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh ďalej vyplýva, že sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu podala dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) a podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky preskúmal a rozhodol tak, že jej dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP ako procesne neprístupné.

17. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavným súdom v situácii, keď využila právny prostriedok ochrany svojich základných práv v rozsahu, ktorý jej zákon účinne poskytoval, teda podaním dovolania [vrátane dovolacieho dôvodu podľa § 460 písm. f) CSP], o ktorom najvyšší rozhodol, by bolo porušením princípu subsidiarity ako kompetenčného princípu vymedzujúceho vzťah medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 728/2016).

18. Ústavný súd zdôrazňuje, že právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu označenému právu podľa ústavy a dohovoru predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na princíp subsidiarity v čl. 127 ústavy. Preto pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, a skutočnosť, že sťažovateľka túto možnosť využila, zakladá dôvod aj na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

19. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

20. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (m. m. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).

21. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania. V prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nezasahuje do ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najstálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

22. Sťažovateľka v konaní pred všeobecnými súdmi spochybňovala základný predpoklad spoluvlastníckeho vzťahu, ktorým je existencia spoluvlastníctva sporových strán k predmetným nehnuteľnostiam, najmä však k rodinnému domu v dôsledku nezákonnosti ďalšieho rozhodnutia štátneho notárstva z 2. júna 1966, ktorým došlo k zmene spoluvlastníckych vzťahov k rodinnému domu tým, že jej bol v rozpore so zákonom odňatý spoluvlastnícky podiel 1/4 k celku v prospech jej brata. Ustálenie spoluvlastníckeho práva, teda posudzovanie nadobudnutia spoluvlastníctva strán sporu a zisťovanie okruhu spoluvlastníkov k predmetnej nehnuteľnosti vrátane rodinného domu, bolo v konaní o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva otázkou predbežnou (prejudiciálnou), ktorú okresný súd vyriešil sám pred tým, ako rozhodol vo veci samej.

23. Ako to vyplýva z chronológie konania pred všeobecnými súdmi, vyriešenie prejudiciálnej otázky (strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností) a rozhodnutie vo veci samej okresným súdom (zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva), ktoré následne potvrdil krajský súd, znamenalo neúspech sťažovateľky v konaní. Kritika záverov nižších súdov, predovšetkým v spôsobe, akým bola vyriešená prejudiciálna otázka vo vzťahu k určeniu vlastníckeho práva sporových strán k rodinnému domu (časť B dovolania), ako aj k ostatným nehnuteľnostiam (časť C dovolania) zapísaných na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ], bola premietnutá v dovolaní. Najvyšší súd nepristúpil k meritórnemu prieskumu dovolania vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP ani k meritórnemu prieskumu nastolených otázok subsumovaných pod dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP z dôvodu ich procesnej

neprípustnosti. Ústavný súd tak preskúmal samotný proces civilného súdneho konania (so zameraním na preskúmanie odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov) a v rámci neho ústavnú súladnosť odmietnutia daného mimoriadneho prostriedku s tým, či najvyšší súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľky.

24. Zo sťažnostnej argumentácie vyplýva, že sťažovateľka *priamo* namieta nesprávne právne posúdenie prejudiciálnej otázky (spôsob ustálenia okruhu spoluvlastníkov k predmetným nehnuteľnostiam) a nedostatočné odôvodnenie napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov vo vzťahu k právnej otázke podstatného významu (či je možné skôr vydané právoplatné dedičské rozhodnutie zmeniť ďalším dedičským rozhodnutím na základe žiadosti dedičov). Keďže bez vyriešenia predbežnej otázky nemohol okresný súd rozhodnúť vo veci samej (zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán sporu) z dôvodu ich vzájomného prepojenia, sťažovateľka *nepriamo* namieta aj nesprávnosť rozhodnutia vo veci samej.

25. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnení napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov konštatuje, že sťažovateľka priamu odpoveď na otázku týkajúcu sa zákonnosti (resp. možnosti či prípustnosti) zmeny skôr vydaného právoplatného rozhodnutia o dedičstve nedostala. Z § 37 ods. 2 Notárskeho poriadku z roku 1963 v znení v rozhodnom čase vyplýva, že „*ak štátne notárstvo zistí skôr, než dedičské konanie je právoplatne skončené, nové skutočnosti, ktoré vyžadujú zmenu tohto rozhodnutia, vykoná potrebnú opravu novým rozhodnutím*“. Z predložených príloh k ústavnej sťažnosti vyplýva, že návrhu dedičov na opravu z 27. mája 1966 bolo vyhovené opravou pôvodného právoplatného rozhodnutia, teda v rozpore s citovaným ustanovením.

26. Zároveň je však potrebné zohľadniť pre vec iné podstatné a kľúčové špecifiká, tak ako to jasne a zrozumiteľne vyhodnotil okresný súd (body 37 až 47), krajský súd (body 11 a 12.1 – 12.3) a najvyšší súd (bod 25) pri posudzovaní okruhu spoluvlastníkov predmetnej nehnuteľnosti. Ide predovšetkým o hodnotenie aktívneho postoja (resp. správania) sťažovateľky v súvislosti s uznaním vlastníckeho nároku v prospech jej brata v rozhodujúcom období (žiadosť dedičov adresovaná štátnemu notárstvu z 27. mája 1966 ňou podpísaná, darovacia listina z 27. mája 1966 ňou podpísaná) vrátane akceptácie spoluvlastníckeho podielu brata, neskôr jeho detí v neskoršom období (reambulácia v roku 1968, uzatváranie kúpnej zmluvy v roku 1988), keď sa prezentovala ako vlastníčka dotknutých nehnuteľností v podiele 1/4 k celku. Nemenej podstatnou skutočnosťou je, že sťažovateľka nevyužila možnosť obnovy konania v zmysle § 25 Notárskeho poriadku z roku 1963 (bod 12.1 napadnutého rozsudku krajského súdu). Napokon ústavný súd zdôrazňuje (a tým sa stotožňuje s právnym názorom krajského súdu v bode 12.2 napadnutého rozsudku), že z vykonaného dokazovania v konaní pred všeobecnými súdmi nevyplýva, že sťažovateľka hodnoverným spôsobom preukázala opak listom vlastníčka č. ■■■, k. ú. ■■■ osvedčených skutočností, teda to, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi k predmetným nehnuteľnostiam, s čím sa okresný súd dostatočným spôsobom vysporiadal (najmä v bodoch 39 a 46).

27. Ústavný súd dodáva, že zásadné špecifiká sťažovateľkinej veci (popísané v bode 26 tohto uznesenia) a dĺžka uplynutého času vyvažujú nedôslednosť týkajúcu vydania ďalšieho dedičského rozhodnutia z 2. júna 1966. Možno dodať, že aj napriek tomu, že brat sťažovateľky v rozhodujúcom období získal spoluvlastnícky podiel na rodinnom dome postupom, ktorý nezodpovedal

doslovnému zneniu § 37 ods. 2 Notárskeho poriadku z roku 1963, nie sú prítomné signály neplatnosti takéhoto rozhodnutia vzhľadom na autonómnu vôľu sťažovateľky prenechať mu časť z jej podielu (bod 42 napadnutého rozsudku okresného súdu, posledná veta).

28. V jednotnej línii s okresným a krajským súdom posúdil vec aj najvyšší súd, ktorý napadnutým uznesením dovolanie odmietol, vo vzťahu ku ktorému sťažovateľka v ústavnej sťažnosti (opätovne) namietala neriešenie otázky zásadného právneho významu (od ktorého záviselo rozhodnutie prejudiciálnej otázky) týkajúcej sa prípustnosti zmeny skôr vydaného právoplatného rozhodnutia o dedičstve. Vo vzájomnej nadväznosti na dosiaľ uvedené ústavný súd konštatuje, že záver najvyššieho súdu o tom, že sťažovateľka v dovolaní neidentifikovala právnu otázku – právne posúdenie realizované odvolacím súdom, na ktorom založil svoje rozhodnutie (body 39 a 40 napadnutého uznesenia), nenasvedčuje arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a takéto zhodnotenie neprípustnosti dovolania najvyšším súdom nevybočuje z ústavnoprávnych limitov kvality odôvodnenia rozhodnutia. Právna otázka nastolená sťažovateľkou (prípustnosť zmeny skôr vydaného právoplatného rozhodnutia o dedičstve v rámci ustálenia okruhu spoluvlastníkov), na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (rozhodnutie o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná (ustálenie okruhu spoluvlastníkov), nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

29. Ústavný súd v súlade s dosiaľ uvedeným dodáva, že jasné a zreteľné zodpovedanie na kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky (I. ÚS 241/07) a spôsob hodnotenia skutkových a právnych zistení súvisiacich s predmetnou prejudiciálnou otázkou z hľadiska základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a ľudského práva na spravodlivý proces všeobecnými súdmi považuje, aj napriek uvedenému nedostatku (bod 25 tohto uznesenia), za dostatočný a ústavne udržateľný. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že súdy odôvodnením svojho rozhodnutia majú viesť s účastníkmi konania zmysluplný, rozumný a vecný dialóg. Napriek tomu nie je spravidla náležité, aby sa od súdov očakávalo, že budú odpovedať na každý jeden argument, ktorý účastník v konaní použije, a rovnako ani to, že odpoveď bude formulovaná podľa ich predstáv a spôsobom či výrazovými prostriedkami, ktoré sami očakávajú. Každé rozhodnutie všeobecného súdu je nutné čítať s porozumením. Podobné nároky je však možné klásť aj na súdy. S porozumením musia vedieť rozlíšiť hlavné argumenty strán, ktoré vyčnievajú z ich zvyčajne vrstvenej argumentácie, a týmto venovať náležitú pozornosť (I. ÚS 296/2022).

30. Ústavný súd zároveň poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (m. m. II. ÚS 307/06, II. ÚS 329/2015), a preto k vyhoveniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k záveru, že namietané a relevantné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 156/2019). Ústavný súd preto nepristupuje k vyhoveniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi

namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). Uvedené možno aplikovať aj na okolnosti tejto predbežne prerokovanej veci.

31. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom napadnutých základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu sťažovateľky na odklad vykonateľnosti (výrok 2 tohto uznesenia)

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. januára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu